

**Hallituksen esitys Eduskunnalle eräiden kaupallis-
taloudellisten sopimusten irtisanomisen hyväksymisestä ja
laeiksi niiden eräiden määräysten hyväksymisestä an-
nettujen lakien kumoamisesta**

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan, että Eduskunta hyväksyisi sen, että Suomi irtisanoa eräät kaupallis-taloudelliset sopimukset ja hyväksyy lait niiden eräiden määräysten hyväksymisestä annettujen lakien kumoamisesta.

Esitys liittyy Suomen jäsenyyteen Euroopan unionissa. Liittyessään unionin jäseneksi valtion on pääsääntöisesti luovuttava kahdenvälisistä sopimusjärjestelyistään, jotka korvautuvat yhteisön sopimuksilla yhteisen kauppapolitiikan alalla. Suomi on jo aiemmin irtisanonut pääosan tällaisista kahdenvälisistä sopimuksistaan. Jäljellä olevien eduskunnan

toimivaltaan kuuluvien sopimusten irtisanomiselle pyydetään nyt eduskunnan hyväksyminen.

Irtisanomiset tulevat voimaan kunkin sopimuksen irtisanomista koskevien määräysten mukaisesti, ellei toisen sopimuspuolen kanssa voida sopia siitä, että irtisanominen tulee voimaan aikaisemmin. Lait niiden voimaansaattamislakien kumoamisesta ovat tarkoitetut tulemaan voimaan tasavallan presidentin asetuksella säädettävänä ajankohtina samanaikaisesti kuin sopimusten irtisanomiset tulevat voimaan.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykytila

Euroopan yhteisön (EY) perustamissopimuksen 133 artiklan 1 kappaleen mukaan yhteinen kauppapolitiikka perustuu yhtenäisiin periaatteisiin etenkin tullien muuttamisessa, tulli- ja kauppasopimusten tekemisessä, vapauttamista koskevien toimenpiteiden yhtenäistämisessä, vientipolitiikassa sekä kauppaa suojaavissa toimenpiteissä, kuten polkumyynti- ja tukipalkkiotapauksissa.

Neuvosto on tehnyt alunperin vuonna 1969 päätöksen 69/494/ETY (EYVL L 326, 29.12.1969, s. 39) jäsenvaltioiden kolmansien maiden kanssa tekemien kauppasuhteita koskevien sopimusten asteittaisesta yhtenäistämistä ja yhteisön sopimusten neuvottelemisesta. Päätöksen liitteenä on luettelo sellaisista jäsenvaltioiden kolmansien valtioiden kanssa tekemistä sopimuksista, jotka kuuluvat perustamissopimuksen 133 artiklassa tarkoitettun yhteisen kauppapolitiikan alaan, jotka jäsenvaltiot ovat neuvoston suostumuksin voineet pitää edelleen voimassa, jotta on esitetty jäsenvaltioiden ja kyseisten kolmansien valtioiden välisten sopimuksiin perustuvien kauppasuhteiden keskeytyminen. Luettelo sisältää lähinnä ystävyys-, kauppaa- ja merenkulkusopimuksia.

Neuvoston päätös on uudistettu määräajoin. Viimeinen asiaa koskeva neuvoston päätös 2001/855/EY luvan antamisesta jäsenvaltioiden kolmansien maiden kanssa tekemisiin ystävyys-, kauppaa- ja merenkulkusopimuksiin sekä kauppasopimuksiin sisältyvien yhteisen kauppapolitiikan alaan kuuluvien määräysten ilman eri toimenpiteitä tapahtuvaan uusimiseen tai niiden voimassa pitämiseen (EYVL L 320, 5.12.2001, s. 13) on tehty 15 päivänä marraskuuta 2001. Neuvoston päätöksen mukaan jäsenvaltioille annetaan lupa päätöksessä lueteltujen kahdensivälisten sopimusten voimassaololle tai pidentämiselle neljällä vuodella.

Neuvoston päätöksen liitteenä mainitaan seuraavat Suomen kolmansien valtioiden kanssa tekemät sopimukset, joiden voimassa pitämistä koskevan suostumuksen Euroopan unionin (EU) neuvosto on siten hyväksynyt: Suomen Tasavallan hallituksen ja Iranin Kei-

sarikunnan hallituksen välillä 9 päivänä kesäkuuta 1976 tehty kauppasopimus (SopS 15/1977), Suomen ja Japanin välillä 7 päivänä kesäkuuta 1924 tehty kauppaa- ja merenkulkusopimus (SopS 32/1926), Suomen Tasavallan hallituksen ja Kiinan Kansantasavallan hallituksen välillä 11 päivänä kesäkuuta 1982 tehty pitkäaikainen kauppasopimus (SopS 69/1982), Suomen ja Pakistanin välillä 12 päivänä lokakuuta 1962 tehty kauppasopimus (SopS 38/1963), Suomen tasavallan hallituksen ja Kazakstanin tasavallan hallituksen välillä 29 päivänä syyskuuta 1992 kaupasta ja taloudellisesta yhteistyöstä tehty sopimus (SopS 68/1993), Suomen tasavallan hallituksen ja Ukrainan hallituksen välillä 14 päivänä toukokuuta 1992 kaupasta ja taloudellisesta yhteistyöstä tehty sopimus (SopS 13/1993), Suomen ja Ukrainan välillä tehty merenkulkusopimus (SopS 3—4/1975, SopS 82/1994), Suomen tasavallan hallituksen ja Uzbekistanin tasavallan hallituksen välillä 1 päivänä lokakuuta 1992 kaupasta, taloudellisesta ja teknologisesta yhteistyöstä tehty sopimus (SopS 42/1993), Suomen tasavallan hallituksen ja Valko-Venäjän tasavallan hallituksen välillä 20 päivänä toukokuuta 1992 kaupasta ja taloudellisesta yhteistyöstä tehty sopimus (SopS 16/1993), Suomen tasavallan hallituksen ja Venäjän federaation hallituksen välillä 20 päivänä tammikuuta 1992 kaupasta ja taloudellisesta yhteistyöstä tehty sopimus (SopS 69—70/1992), Suomen Tasavallan hallituksen ja Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton hallituksen välillä 3 päivänä huhtikuuta 1974 tehty merenkulkusopimus (SopS 3—4/1975), Suomen Tasavallan hallituksen ja Vietnamin Sosialistisen Tasavallan hallituksen välillä 9 päivänä tammikuuta 1978 allekirjoitettu kauppasopimus (SopS 25/1978) ja Suomen ja Amerikan Yhdysvaltain välillä 13 päivänä helmikuuta 1934 allekirjoitettu ystävyys-, kauppaa- ja konsulisopimus (SopS 24—25/1934).

Suomella on edelleen muodollisesti voimassa seuraavat kolmansien maiden kanssa tehdyt kahdensiväiset kaupallistaloudelliset sopimukset, jotka on ollut tarkoitus irtisanoa: Suomen ja Egyptin välillä noottienvaihdolla 12 ja 13 päivänä kesäkuuta 1930 tehty väli-

aikainen kauppasopimus (SopS 17/1930), Suomen ja Islannin välillä 21 päivänä joulukuuta 1923 tehty kauppa- ja merenkulkusopimus (SopS 13/1924), Suomen ja Islannin välillä 6 päivänä maaliskuuta 1950 tehty maksusopimus (SopS 7/1950), Suomen Tasavallan Hallituksen ja Israelin Hallituksen välillä 27 päivänä helmikuuta 1950 tehty kauppasopimus (SopS 26—27/1950), Suomen Tasavallan Hallituksen ja Israelin Hallituksen välillä 17 päivänä helmikuuta 1961 tehty kauppasopimus (SopS 10/1961), Suomen ja Marokon kuningaskunnan välillä 26 päivänä marraskuuta 1959 tehty sopimus suosituimmuuden soveltamisesta eräissä tapauksissa (SopS 1/1960), Suomen ja Norjan välillä 19 päivänä joulukuuta 1925 tehty merenkulkusopimus (SopS 29/1926), Suomen ja Norjan kesken 11 päivänä marraskuuta 1930 allekirjoitettu kauppasopimus ja sen lisäpöytäkirja (SopS 5/1932) ja 21 päivänä heinäkuuta 1937 tehty lisäsopimus (SopS 24/1937), Suomen ja Norjan välillä 28 päivänä joulukuuta 1939 tehty sopimus Suomen merilain eräiden säännösten soveltamisesta Suomen ja Norjan väliseen liikenteeseen (SopS 31/1939), Suomen ja Norjan välillä 22 päivänä helmikuuta 1974 tehty sopimus maatalous- ja kalataloustuotteiden kaupasta (SopS 43—44/1974), Suomen ja Turkin välillä 12 päivänä elokuuta 1929 tehty kauppa- ja merenkulkusopimus (SopS 31/1929), Suomen ja Turkin välillä 13 päivänä toukokuuta 1960 tehty maksusopimus (SopS 24/1960), Suomen Tasavallan ja Turkin Tasavallan välillä 22 päivänä elokuuta 1966 tehty kauppasopimus (SopS 63—64/1967), Suomen Tasavallan hallituksen ja Turkin Tasavallan hallituksen välillä 15 päivänä marraskuuta 1978 Turkille annettavaa lainaa koskeva sopimus (SopS 13/1979), Suomen ja Slovenian välillä 10 päivänä kesäkuuta 1992 noottivaihdolla tehty sopimus Suomen Tasavallan hallituksen ja Jugoslavian sosialistisen liittotasavallan välillä taloudellisesta, teknisestä ja teknisestä yhteistyöstä tehdyn sopimuksen soveltamisesta (SopS 4/1972, SopS 71/1992) sekä Suomen ja Iso-Britannian välisen kauppa- ja merenkulkusopimuksen 23 artiklan 2 kohdan soveltaminen Australiaan, Kanadaan ja Sri Lankaan (SopS 29/1923, 4/1931, 3/1949, 40/1925, 34/1948,

18/1924 ja 9/1948).

Näiden lisäksi Suomella on edelleen muodollisesti voimassa seuraavat EU:n jäsenvaltioiden kanssa tehdyt kahdenväliset kaupallistaloudelliset sopimukset, jotka on ollut tarkoitus niin ikään irtisanoa: Suomen ja Ruotsin välillä 27 päivänä marraskuuta 1992 tehty maataloustuotekauppaa koskeva sopimus (SopS 40—41/1993), Suomen ja Tanskan välillä 5 päivänä joulukuuta 1984 tehty sopimus Suomen ja Grönlannin välisestä vapaakaupasta (SopS 41—42/1985) ja 19 päivänä marraskuuta 1992 tehty sopimus toisaalta Suomen hallituksen ja Tanskan hallituksen ja Färsaarten maakuntahallituksen välillä vapaakaupasta Suomen ja Färsaarten välillä sekä siihen liittyvä maataloustuotteiden kaupaa koskeva kirjeenvaihto (SopS 49—50/1993).

Maiden välisten sopimusuhteiden selvittämiseksi sopimukset tulisi muodollisesti irtisanoa. Osa sopimuksista kuuluu nykyisin eduskunnan toimivaltaan, joten tällaisten sopimusten irtisanominen edellyttää eduskunnan hyväksymistä.

2. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Esityksen tavoitteena on saattaa päätökseen Suomen kahdenvälisten kaupallistaloudellisten sopimusuhteiden irtisanomismenettelyt, jotka johtuvat Suomen EU-jäsenyydestä.

Esityksellä pyydetään eduskunnan hyväksymistä seuraavien sopimusten irtisanomiselle: Suomen ja Islannin välinen kauppa- ja merenkulkusopimus, Suomen ja Islannin välinen maksusopimus, Suomen ja Israelin välillä vuonna 1950 tehty kauppasopimus, Suomen ja Israelin välillä vuonna 1961 tehty kauppasopimus, Suomen ja Norjan välillä vuonna 1930 tehty kauppasopimus ja sen lisäpöytäkirja sekä vuonna 1937 tehty lisäsopimus, Suomen ja Norjan välillä tehty sopimus maatalous- ja kalataloustuotteiden kaupasta, Suomen ja Turkin välillä tehty kauppasopimus, Suomen ja Turkin välinen kauppa- ja merenkulkusopimus, Suomen ja Turkin välinen maksusopimus, Suomen ja Ruotsin välillä tehty maataloustuotekauppaa koskeva sopimus sekä Suomen ja Tanskan välil-

lä tehdyt sopimukset Suomen ja Grönlannin samoin kuin Suomen ja Färsaarten välisestä vapaakaupasta,

Koska osa sopimuksista on saatettu aikaan voimaan lailla, esitys sisältää myös ehdotukset niiden eräiden määräysten hyväksymisestä annettujen lakien kumoamiseksi.

3. Esityksen vaikutukset

Esityksellä ei ole taloudellisia eikä organisatorisia tai muitakaan vaikutuksia. Edellä mainituilla irtisanottaviksi aiotuilla sopimuksilla ei ole ollut Suomen ja kyseisten maiden välisissä suhteissa enää käytännön merkitystä tai merkitys on ollut hyvin vähäinen, koska sopimukset ovat suurelta osin vanhentuneita ja menettäneet muutoinkin merkityksensä Suomen EU-jäsenyyden myötä. Esityksen ainoana vaikutuksena voidaan pitää maiden välisten sopimussuhteiden selventämistä ja sopimustilanteen saattamista vastaamaan Suomen EU-jäsenyydestä johtuvia velvoitteita.

4. Asian valmistelu

Suomen liittymissopimuksen 104 artiklan mukaan Suomi sitoutui irtisanomaan 1 päivästä tammikuuta 1995 muun muassa vuonna 1960 allekirjoitetun Euroopan vapaakauppaliiton perustamista koskevan konvention ja vuonna 1992 Latvian, Liettuan ja Viron kanssa allekirjoitetut vapaakauppasopimukset. Käytännössä tilanne oli sama niin sanottujen Kevsos-sopimusten kohdalla. Mainitut sopimukset irtisanottiin jo ennen Suomen jäsenyyden toteutumista. Muiden Suomen niin sanottujen kolmansien maiden kanssa tekemien kaupallis-taloudellisten sopimusten yhteensopivuutta tutkittiin ulkoasiainministeriössä erikseen jäsenyysneuvottelujen aikana ja välittömästi jäsenyyden alkaessa.

Euroopan komissio pyysi uusia jäsenvaltioita ilmoittamaan tammikuussa 1996 sellaiset kolmansien valtioiden kanssa tehdyt kaupallis-taloudelliset sopimukset, jotka jäsenvalti-

ot haluavat pitää edelleen voimassa. Asiaa käsiteltiin muun muassa EU-asiainvalmistelukoneistossa (silloinen 113-jaosto, EU-asiain komitea ja ministerivaliokunta). Ulkoasiainministeriö lähetti asiasta eduskunnalle 15 päivänä tammikuuta 1996 valtiopäiväjärjestyksen 54 e §:n nojalla selvityksen, jossa luettiin sellaiset sopimukset, jotka on tarkoitettu ilmoittaa komissiolle ja sellaiset sopimukset, jotka aiotaan irtisanoa. Eduskunnan suuri valiokunta lähetti asian ulkoasiainvaliokunnalle tiedoksi ja lausunnon antamista varten (E1/1996 vp.). Ulkoasiainvaliokunta totesi launnonssaan, ettei sillä ollut asiallista huomautettavaa selvitykseen (UaVL 1/1996 vp.). Tarkastelun lopputulos esitettiin Euroopan komissiolle ja voimassa pidettävät sopimukset on Suomen osalta neuvoston päätöksessä 97/351/EY (EYVL L 151, 10.6.1997, s. 24) ja viimeksi päätöksessä 2001/855/EY.

Kaikkia irtisanottaviksi aiottuja sopimuksia ei ollut irtisanottu uuden perustuslain tullessa voimaan. Koska uusi perustuslaki muuttaa perustuslain 94 §:n 1 momentissa tarkoitettujen sopimusten irtisanomismenettelyä, ei tällaisia sopimuksia ole voitu irtisanoa ennen kuin irtisanomiselle on hankittu eduskunnan hyväksyminen.

Ulkoasiainministeriö pyysi vuoden 2001 lopulla liikenne- ja viestintäministeriöltä lausuntoa liikenne- ja viestintäministeriön toimialaan nykyisin kuuluvista, irtisanottaviksi aiotuista sopimuksista. Liikenne- ja viestintäministeriö ilmoitti, ettei estettä myöskään sellaisten sopimusten irtisanomiselle ole, koska sopimusten merkitys on loppunut Suomen EU-jäsenyyden, Suomen voimassa olevan lainsäädännön sekä Kansainvälisessä merenkulkujärjestössä tehtyjen kansainvälisten yleissopimusten vuoksi.

Hallituksen esitys on laadittu virkatyönä ulkoasiainministeriössä ja siitä on pyydetty huomioita valtiovarainministeriöltä, oikeusministeriöltä, sisäasiainministeriöltä, kauppa- ja teollisuusministeriöltä, maa- ja metsätalousministeriöltä ja liikenne- ja viestintäministeriöltä. Vastauksissa esitystä on pidetty tarpeellisena.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Yksityiskohtaiset perustelut sopimusten irtisanomiselle

Liittyessään EU:n jäseneksi valtion on luovuttava kahdenvälisistä sopimusjärjestelyistään, jotka ovat esteenä EY:n yhteisen kauppapolitiikan toteuttamiselle. Kahdenvälisistä sopimuksista ovat jäsenyyden oloissakin pääsääntöisesti mahdollisia muun muassa taloudellista, teollista ja teknistä yhteistyötä koskevat sopimukset sekä vero- ja investointisuojasopimukset.

Vuosina 1995 ja 1996 tehdyn selvityksen pääkriteerinä pidettiin sitä, että kaikista Suomen EU-jäsenyyksvelvoitteiden kanssa ristiriidassa olevista tai muutoin vanhentuneista sopimuksista luovuttaisiin. Komissiolle esitettiin tuolloin notifioitaviksi vain sellaiset sopimukset, joille ei ole toistaiseksi vastaavia korvaavia EY-sopimuksia, tai joilla katsotaan olevan poikkeuksellista historiallista tai muuta vastaavaa merkitystä Suomelle. Tarkastelussa otettiin huomioon myös muut kuin puhtaasti kauppapoliittiset näkökohdat.

Sopimusten irtisanomista ja voimassa pitämistä koskevat kriteerit ovat osittain nähtävissä myös neuvoston päätöksessä 2001/855/EY. Päätöksen 2 johdantokappaleen mukaan jäsenvaltiot, joita aisa koskee, ovat pyytäneet lupaa sellaisten määräysten ilman eri toimenpiteitä tapahtuvaan uusimiseen tai niiden voimassa pitämiseen, jotka kuuluvat perustamissopimuksen 133 artiklassa tarkoitettun yhteisen kauppapolitiikan alaan ja jotka sisältyvät kolmansien maiden kanssa tehtyihin ystävyys-, kauppaa- ja merenkulkusopimuksiin sekä vastaaviin sopimuksiin, jotta estetään niiden ja kyseisten kolmansien maiden välisiin sopimuksiin perustuvien kauppasuhteiden keskeytyminen. Päätöksen 3 johdantokappaleen mukaan suurinta osaa aloista, joita kansallisten sopimusten määräykset koskevat, säännellään nykyisin yhteisön sopimuksilla. Lupa sopimusten voimassa pitämiseen olisi siten annettava ainoastaan niiden alojen osalta, joita yhteisön sopimukset eivät kata. Tällainen lupa ei myöskään vapauta jäsenvaltioita velvollisuudesta vält-

tää näiden sopimusten ja yhteisön oikeuden säännösten välisiä ristiriitaisuuksia ja poistaa ne. Päätöksen 4 johdantokappaleen mukaan sopimusten sellaiset määräykset, jotka aiotaan uusia ilman eri toimenpiteitä tai jotka aiotaan pitää voimassa, eivät lisäksi saa estää yhteisen kauppapolitiikan täytäntöönpanoa. Päätöksen 7 johdantokappaleen mukaan jäsenvaltiot, joita asia koskee, ovat lisäksi todenneet, että ne ovat valmiita mukauttamaan sopimuksia tai tarvittaessa päättämään ne, jos todetaan, että niiden sisältämien, perustamissopimuksen 133 artiklassa tarkoitettuja aloja koskevien määräysten voimassaolon ilman eri toimenpiteitä tapahtuva uusiminen tai niiden voimassa pitäminen estäisi yhteisen kauppapolitiikan täytäntöönpanon.

Kuten edellä yleisperusteluissa todettiin ulkoasiainministeriö lähetti eduskunnalle 15 päivänä tammikuuta 1996 valtiopäiväjärjestyksen 54 e §:n nojalla selvityksen, jossa luettiin sellaiset sopimukset, jotka on tarkoitus ilmoittaa komissiolle ja sellaiset sopimukset, jotka aiotaan irtisanoa. Suurin osa irtisanottaviksi ilmoitetuista sopimuksista onkin irtisanottu jo ennen jäsenyyttä tai heti jäsenyyden alussa. Nykytilaa koskevassa jaksossa on lueltu sellaiset sopimukset, joiden osalta eduskunnalle ilmoitettiin aikomuksesta irtisanoa sopimukset jo vuonna 1996 mutta, jotka ovat edelleen muodollisesti voimassa.

Vuoden 1996 tarkastelun mukaan väliaikainen kauppasopimus Egyptin kanssa ja kauppaa- ja merenkulkusopimus sekä maksusopimus Islannin kanssa voitiin irtisanoa vanhentuneina ja EY:n sopimusjärjestelyjen korvattessa nämä sopimukset. EY ja sen jäsenvaltiot ovat nyttemmin, 25 päivänä kesäkuuta 2001, allekirjoittaneet Egyptin kanssa uuden Euro-Välimeri-assosiaatiosopimuksen, joka ei ole kuitenkaan vielä voimassa. EY:n ja sen jäsenvaltioiden sopimussuhteet Islannin kanssa on järjestetty Euroopan talousalueesta tehdyllä sopimuksella. Islannin kauppaa- ja merenkulkusopimuksen osalta liikenne- ja viestintäministeriö on vahvistanut lausuntonsa vuonna 2001, että sopimus voidaan irtisanoa.

Vuoden 1996 selvityksen mukaan EY:n ja Israelin sopimusjärjestelyt kattavat kaikilta osin Suomen ja Israelin välisissä vuoden 1950 ja 1961 kauppasopimuksissa käsitellyt asiat. Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden sekä Israelin valtion välillä on lisäksi tehty 16 päivänä joulukuuta 1996 Euro-Välimeri-assosiaatiosopimus (SopS 40—41/2000), joka on tullut kansainvälisesti voimaan vuonna 2000. Suosituimmuuslausetta koskeva sopimus Marokon kanssa katsottiin vuonna 1996 tehdyn selvityksen mukaan vanhentuneeksi ja korvautuneeksi EY:n järjestelyillä. EY: ja niiden jäsenvaltioiden sekä Marokon kuningaskunnan välillä on sittemmin, 26 päivänä helmikuuta 1996 tehty myös Euro-Välimeri-assosiaatiosopimus (SopS 38—39/2000), joka on tullut kansainvälisesti voimaan vuonna 2000.

Vuoden 1996 selvityksen mukaan Suomen kahdensivuliset sopimukset Norjan kanssa merenkulun, kaupan, maatalous- ja kalataloustuotteiden osalta olivat vanhentuneita ja korvautuivat EY:n sopimusjärjestelyillä. EY:n ja sen jäsenvaltioiden sopimussuhteet Norjan kanssa on järjestetty Euroopan talousalueesta tehdyllä sopimuksella. Merenkulkua koskevien sopimusten osalta liikenne- ja viestintäministeriö on vahvistanut lausunnossaan vuonna 2001, että sopimukset voidaan irtisanoa.

Vuoden 1996 selvityksen mukaan EY:n ja Turkin väliset sopimusjärjestelyt kattavat Suomen ja Turkin välisissä kahdensivulisissa sopimuksissa tarkoitetut asiat. Keskeisin sopimus näissä järjestelyissä on EY:n ja Turkin välillä 12 päivänä syyskuuta 1963 tehty assosiaatiosopimus (EYVL L 217, 29.12.1964). Kauppa- ja merenkulkusopimuksen osalta liikenne- ja viestintäministeriö on vahvistanut lausunnossaan vuonna 2001, että sopimus voidaan irtisanoa.

Keski-Euroopan maiden osalta irtisanomatta on enää Slovenian kanssa tehty sopimus taloudellisesta, teollisesta ja teknisestä yhteistyöstä. Tarkoituksena oli, että sopimus irtisanotaan Eurooppa-sopimuksen valmistuttua. Eurooppa-sopimus Euroopan yhteisöjen ja niiden Euroopan unionina toimivien jäsenvaltioiden sekä Slovenian tasavallan välisestä assosioinnista (SopS 4—5/1999) allekirjoitettiin 10 päivänä kesäkuuta 1996 ja sopimus

tuli kansainvälisesti voimaan vuonna 1999. Eurooppa-sopimus korvaa Suomen kahdensivulisen sopimuksen taloudellisesta, teollisesta ja teknisestä yhteistyöstä.

Suomi on soveltanut vuosina 1948—1949 tehtyjen valtioneuvoston päätösten nojalla Iso-Britannian kanssa tehdyn kauppa- ja merenkulkusopimuksen 23 artiklan 2 kappaleen määräyksiä (suosituimmuuskohtelu) Australiaan, Kanadaan ja Sri Lankaan. Australiaa koskevan päätöksen taustalla on Australian yksipuolinen ilmoitus suosituimmuuden myöntämisestä Suomessa tuotetuille tai valmistetuille tavaroille. Kanadan kohdalla valtioneuvoston päätöksen taustalla on noottienvaihto. Vuoden 1996 selvityksen mukaan nämä suosituimmuuskohtelut kuuluivat irtisanottavien sopimusten joukkoon, koska ne olivat korvautuneet muilla järjestelyillä, eivätkä olleet sopusoinnussa EY:n sopimusjärjestelyjä koskevan linjan kanssa.

Suomen ja Ruotsin välisen maataloustuotekauppaa koskevan sopimuksen osalta todettiin vuonna 1996, että maiden samanaikainen liittyminen unioniin merkitsee sopimuksen noudattamisen lakkaamista, mikä on tarkoitus muodollisesti vahvistaa. Suomen ja Tanskan välillä tehtyjen sopimusten Suomen ja Grönlannin sekä Färsaarten välisestä vapaakaupasta osalta katsottiin vuonna 1996, että sopimukset voidaan todeta päättyneiksi mukautuspöytäkirjojen tullessa voimaan.

2. Lakiehdotusten perustelut

Lakiehdotukset 1—9 ovat sisällöltään identtisiä, mistä syystä niitä koskevat perustelut esitetään yhdessä.

1 §. Kunkin lakiehdotuksen 1 §:ssä säädetään kyseisen sopimuksen voimaansaattamislain kumoamisesta.

2 §. Kukin lakiehdotus on tarkoitettu tulemaan voimaan tasavallan presidentin asetuksella säädettävänä ajankohtana samaan aikaan kuin kyseisen sopimuksen irtisanomisen tulee voimaan.

3. Voimaantulo

Sopimusten irtisanomiset tulevat voimaan kunkin sopimuksen irtisanomista koskevien määräysten mukaisesti, ellei toisen sopimus-

puolen kanssa voida sopia siitä, että irtisanominen tulee voimaan aikaisemmin. Sopimus voidaan lakkauttaa kesken sen voimassaoloajan pääsääntöisesti irtisanomalla sopimus sen omien määräysten mukaisesti. Erityisissä tapauksissa voidaan vedota muutuneisiin olosuhteisiin Wienin valtiosopimusoikeutta koskevan yleissopimuksen (SopS 32—33/1980) 62 artiklan mukaisesti. Koska kysymyksessä on sopimussuhteiden järjestäminen vastaamaan myös muodollisesti jo Suomen EU-jäsenyyden alusta alkaen syntyneitä tosiasiallisen tilan, ei sovellettavalla menettelyllä ole asiassa ratkaisevaa merkitystä.

Käsiteltävänä olevien sopimusten omat irtisanomisajat vaihtelevat. Islannin kanssa tehty kauppa- ja merenkulkusopimus on sen XI artiklan mukaan voimassa, kunnes vuosi on kulunut siitä, jolloin jompikumpi sopimuspuoli on toiselle ilmoittanut irtisanovansa sen. Israelin kanssa vuonna 1950 tehty kauppasopimus päättyy noottienvaihdon e kappaleen mukaan kolmen kuukauden ennakkoilmoituksen jälkeen laskettuna toiselle sopimuspuolelle tehdystä irtisanomisilmoituksesta. Israelin kanssa vuonna 1961 tehty kauppasopimus on sen VIII artiklan mukaan voimassa, kunnes jompikumpi sopimuspuoli ilmoittaa irtisanomisesta kirjallisesti neljä kuukautta ennen kalenterivuoden päättymistä. Norjan kanssa vuonna 1930 tehty kauppasopimus, sen lisäpöytäkirja ja lisäsopimus ovat voimassa, kunnes kuusi kuukautta on kulunut siitä päivästä, jona jompikumpi sopimuspuoli on sanonut sen irti. Norjan kanssa tehty sopimus maataloustuotteiden ja kalataloustuotteiden kaupasta pysyy sen 7 artiklan ja Euroopan vapaakauppaliiton perustamista koskevan konvention 23 artiklan 2 kappaleen mukaisesti voimassa niin kauan kuin sopimus, jolla luodaan Suomen Tasavallan ja Euroopan vapaakauppaliiton jäsenvaltioiden välinen sopimussuhde, on voimassa sekä Suomeen että Norjaan nähden. Tämän edellytyksen voidaan katsoa täyttyneen ja sopimuksen voidaan katsoa päättyvän muodollisesti välittömästi, kun Suomi ilmoittaa asiasta Norjalle. Suomen ja Turkin välinen kauppa- ja merenkulkusopimus on voimassa, kunnes vuosi on kulunut päivästä, jolloin jompikumpi sopimuspuoli on sen irtisanonut. Suomen ja

Turkin välisen maksusopimus katsotaan uusiauvun vuodeksi kerrallaan, ellei sitä ole sanottu irti vähintään kahta kuukautta ennen sopimusajan umpeen kulumista. Suomen ja Turkin välinen kauppasopimus on voimassa vuoden kerrallaan, ellei sitä ilmoiteta kumottavaksi kolme kuukautta ennen sen voimassaoloajan päättymistä. Suomen ja Ruotsin välillä maataloustuotekauppaa koskevan sopimuksen irtisanominen tulee voimaan sen 9 kappaleen mukaan kuuden kuukauden kuluessa siitä päivämäärästä, kun toinen sopimuspuoli on vastaanottanut irtisanomisilmoituksen. Sopimuksen voimassaolo on päättynyt käytännössä jo vuoden 1995 alussa, mutta se on tarkoitus vielä muodollisesti vahvistaa sopimuksen määräysten mukaisesti. Tanskan kanssa tehty Suomen ja Grönlannin välistä vapaakauppaa koskevan sopimuksen voimassaolo lakkaa sen 5 artiklan mukaisesti kolme kuukautta kirjallisen irtisanomisilmoituksen jälkeen. Tanskan ja Färsearten maakuntahallituksen kanssa vapaakaupasta Suomen ja Färsearten kanssa tehty sopimus lakkaa olemassa voimassa kahdentoista kuukauden kuluessa siitä, kun toinen sopimuspuoli on vastaanottanut irtisanomisilmoituksen.

Lait mainittujen sopimusten voimaansaatamislakien kumoamisesta ovat tarkoitettut tulemaan voimaan tasavallan presidentin asetuksella säädettävänä ajankohtina samanaikaisesti kuin sopimusten irtisanomiset tulevat voimaan.

4. Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus ja käsittelyjärjestys

Perustuslain 94 §:n mukaan eduskunta hyväksyy sellaiset valtiosopimukset ja muut kansainväliset velvoitteet, jotka sisältävät lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä tai ovat muutoin merkitykseltään huomattavia taikka vaativat perustuslain mukaan muusta syystä eduskunnan hyväksymisen. Eduskunnan hyväksyminen vaaditaan myös tällaisen velvoitteen irtisanomiseen. Perustuslain 94 §:n perusteluissa todetaan, että eduskunnan olisi siten hyväksyttävä irtisanominen, jos velvoite sisältää lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä taikka jos velvoite perus-

tukslain mukaan tai muuten huomattavan merkityksensä vuoksi vaatii eduskunnan hyväksymistä (HE 1/1998 vp.). Perustuslain 94 §:n uutta säännöstä on tulkittava siten, että eduskunnan on hyväksyttävä myös sellaisen kansainvälisen velvoitteen irtisanominen, jonka eduskunta on hyväksynyt jo ennen uuden perustuslain voimaantuloa. Lisäksi eduskunnan hyväksymistä koskeva vaatimus ulottuu tapauksiin, joissa velvoitetta ei ole alunperin hyväksytty eduskunnassa, mutta joissa velvoite uuden perustuslain sisällön perusteella arvioituna olisi tullut saattaa eduskunnan hyväksyttäväksi (PeVM 10/1998 vp. s. 27).

Eduskunnan perustuslakivaliokunnan käytännön mukaan eduskunnan hyväksymistoimivalta kattaa kaikki aineelliselta luonteeltaan lain alaan kuuluvat kansainvälisen velvoitteen määräykset. Sopimuksen määräykset on luettava lainsäädännön alaan, 1) jos määräys koskee jonkin perustuslaissa turvattun perusoikeuden käyttämistä tai rajoittamista, 2) jos määräys muutoin koskee yksilön oikeuksien tai velvollisuuksien perusteita, 3) jos määräyksen tarkoittamasta asiasta on perustuslain mukaan säädettävä lailla, taikka 4) jos määräyksen tarkoittamasta asiasta on voimassa lain säännöksiä tai 5) siitä on Suomessa vallitsevan käsityksen mukaan säädettävä lailla. Kysymykseen ei vaikuta se, onko jokin määräys ristiriidassa vai sopusuhteissa Suomessa lailla annetun säännöksen kanssa (PeVL 11, 12 ja 45/2000 vp.).

Eduskunta on aikanaan hyväksynyt osan nyt irtisanottavista sopimuksista, koska ne ovat sisältäneet lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä. Tällaisten sopimusten irtisanominen edellyttää perustuslain 94 §:n mukaisesti eduskunnan hyväksymistä. Lailla voimaansaatettuja sopimuksia ovat seuraavat: Suomen ja Islannin välinen kauppa- ja merenkulkusopimus, Suomen ja Israelin välillä vuonna 1950 tehty kauppasopimus, Suomen ja Norjan välillä vuonna 1930 tehty kauppasopimus ja sen lisäpöytäkirja sekä vuonna 1937 tehty lisäsopimus, Suomen ja Norjan välillä tehty sopimus maatalous- ja kalataloustuotteiden kaupasta, Suomen ja Turkin välillä tehty kauppasopimus, Suomen ja Ruotsin välillä tehty maataloustuotekauppaa koskeva sopimus sekä Suomen ja Tanskan välil-

lä tehdyt sopimukset Suomen ja Grönlannin samoin kuin Suomen ja Färsearten välisestä vapaakaupasta.

Suomen ja Egyptin välinen väliaikainen kauppasopimus sisältää kauppaa koskevan yleisen suosituuksivelvoitteen. Sopimus ei sisällä sellaisia eduskunnan toimivaltaan kuuluvia määräyksiä, joissa sopimustoimivalta olisi edelleen Suomella.

Suomen ja Islannin välinen maksusopimus on saatettu aikanaan voimaan asetuksella Suomen vientikaupan turvaamiseksi annetun lain (1289/45) 2 §:n nojalla. Asetus annettiin sanotun lainkohdan nojalla eduskunnan tietoon, joka päätti, ettei asetusta ole kumottava. Maksusopimuksen muutos saatettiin vuonna 1959 niin ikään voimaan asetuksella maan ulkomaankaupan ja talouselämän turvaamisesta annetun lain (446/1957) 3 §:n nojalla. Eduskunta päätti kyseisen lainkohdan nojalla, ettei asetusta ole kumottava. Maksusopimuksen voimansaattaminen on tapahtunut eduskunnan jälkikäteen tapahtuneella myötävaikutuksella ja eduskunnan hyväksyminen sopimuksen irtisanomiselle on tarpeen.

Suomen ja Israelin välillä vuonna 1961 tehty kauppasopimus on saatettu voimaan asetuksella maan ulkomaankaupan ja talouselämän turvaamisesta annetun lain (446/1957) 3 §:n nojalla. Eduskunta päätti kyseisen lainkohdan nojalla, ettei asetusta ole kumottava. Kauppasopimuksen voimansaattaminen on tapahtunut eduskunnan jälkikäteen tapahtuneella myötävaikutuksella ja eduskunnan hyväksyminen sopimuksen irtisanomiselle on tarpeen.

Suomen ja Marokon välinen sopimus suositummuisuuden soveltamisesta eräissä tapauksissa ei sisällä sellaisia eduskunnan toimivaltaan kuuluvia määräyksiä, joissa sopimustoimivalta olisi edelleen Suomella.

Suomen ja Norjan välinen merenkulkusopimus on saatettu voimaan asetuksella, eikä se sisällä myöskään nykyisen arvion mukaan eduskunnan toimivaltaan kuuluvia määräyksiä. Sopimus Suomen merilain eräiden säännösten soveltamisesta Suomen ja Norjan välillä on tehty noottienvaihdolla tasavallan presidentin päätöksen mukaisesti ja saatettu voimaan asetuksella. Sen mukaan voidaan antaa vastavuoroisesti konossementteja ja

vastaavanlaisia asiakirjoja soveltamatta niihin kansainvälisen konossementtisopimuksen määräyksiä. Sopimus ei sisällä eduskunnan toimivaltaan kuuluvia määräyksiä.

Suomen ja Turkin välinen kauppa- ja merenkulkusopimus on aikanaan saatettu voimaan asetuksella. Sopimus sisältää nykyisen käsityksen mukaan lukuisia lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä. Tällaisia määräyksiä sisältyy erityisesti sopimuksen I lukuun (määräykset toisen sopimusmaan kansalaisten ja yhtiöiden asemasta ja oikeuksista toisessa sopimusmaassa). Suomen ja Turkin välinen maksusopimus on saatettu voimaan asetuksella maan ulkomaankaupan ja talouselämän turvaamisesta annetun lain (446/1957) 3 §:n nojalla. Eduskunta päätti kyseisen lainkohdan nojalla, ettei asetusta ole kumottava. Maksusopimuksen voimansaattaminen on tapahtunut eduskunnan jälkikäteen tapahtuneella myötävaikutuksella ja eduskunnan hyväksyminen sopimuksen irtisanomiselle on tarpeen. Suomen ja Turkin välinen vuoden 1978 lainasopimus perustui eduskunnan päätökseen oikeuttaa valtioneuvosto antamaan valtion omavelkaisen takauksen Postipankin myöntämän lainan maksamisen ja muiden ehtojen täyttämisen vuoksi. Sopimus ei muutoin sisältänyt määräyksiä, jotka kuuluisivat eduskunnan toimivaltaan. Turkin maksettua takauksen piirissä olevan saatavan, ei sopimus sisällä sellaisia määräyksiä, joiden irtisanomiselle olisi saatava eduskunnan hyväksyminen.

Suomen ja Slovenian välillä sovittiin vuonna 1992 Suomen ja Jugoslavian sosialistisen liittotasavallan välisen taloudellista, teknistä ja yhteistyötä koskevan sopimuksen soveltamisesta maiden välillä. Sopimus on alunperin vuonna 1972 saatettu voimaan asetuksella, eikä se sisällä myöskään nykyisen arvion mukaan eduskunnan toimivaltaan kuuluvia määräyksiä.

Suomi on soveltanut vuosina 1948 - 1949 tehtyjen valtioneuvoston päätösten nojalla Iso-Britannian kanssa tehdyn kauppa- ja merenkulkusopimuksen 23 artiklan 2 kappaleen määräyksiä (suosituimmuuskohtelu) Australiaan, Kanadaan ja Sri Lankaan. Iso-Britannian kanssa tehty kauppa- ja merenkulkusopimus on alunperin saatettu Suomesa voimaan eräiden Suomen ja Suurbritanni-

an ja Irlannin Yhdistyneen Kuningaskunnan välisen kauppa- ja merenkulkusopimuksen säännöksiä hyväksymisestä 27 kesäkuuta 1924 annetulla lailla (170/1924). Hallituksen esityksessä Eduskunnalle Suomen ja Suurbritannian ja Irlannin välisen kauppa- ja merenkulkusopimuksen hyväksymisestä, joka annettiin 18 päivänä tammikuuta 1924, ei ole tuon ajan tapaan selvitetty yksityiskohtaisemmin, mitkä sopimuksen määräyksistä kuuluivat lainsäädännön alaan. Sopimuksen 23 artiklan määräyksiä ei ole sovellettu väliaikaisesti ennen eduskunnan hyväksymistä. Suomen ja Suurbritannian ja Irlannin Yhdistyneen Kuningaskunnan välisen kauppa- ja merenkulkusopimuksen voimaansaattamisesta 4 päivänä heinäkuuta 1924 annetun asetuksen (171/1924) sanamuodon perusteella näyttää siltä, että kyseisen 23 artiklan on katsottu kuuluneen lainsäädännön alaan. Sopimusmääräyksen soveltamisesta Australiaan, Kanadaan ja Sri Lankaan on katsottu mahdolliseksi päättää kuitenkin valtioneuvostossa. Koska kyseiset sopimusmääräykset eivät sisällä sellaisia eduskunnan toimivaltaan kuuluvia määräyksiä, joissa sopimustoimivalta olisi edelleen Suomella, ei eduskunnan hyväksyminen suosituimmuuskohtelun lopettamiseksi näiltä osin ole tarpeen.

Käsiteltävinä olevien sopimusten irtisanominen ei koske perustuslakia sen 94 §:n 2 momentin toisessa virkkeessä tarkoitetulla tavalla. Sopimusten irtisanomisen hyväksymisestä voidaan päättää siten äänten enemmistöllä ja lakiehdotukset voidaan käsitellä tavallisen lain säätämistä tarkoitettussa järjestyksessä.

Edellä olevan perusteella ja perustuslain 94 §:n mukaisesti esitetään

että Eduskunta hyväksyisi seuraavien sopimusten irtisanomisen:

Suomen ja Islannin välillä 21 päivänä joulukuuta 1923 tehty kauppa- ja merenkulkusopimus (SopS 17/1930), Suomen ja Islannin välillä 6 päivänä maaliskuuta 1950 tehty maksusopimus (SopS 13/1924), Suomen Tasavallan Hallituksen ja Israelin Hallituksen välillä 27 päivänä helmikuuta 1950 tehty kauppasopimus

(SopS 26—27/1950), Suomen Tasavallan Hallituksen ja Israelin Hallituksen välillä 17 päivänä helmikuuta 1961 tehty kauppasopimus (SopS 10/1961), Suomen ja Norjan kesken 11 päivänä marraskuuta 1930 allekirjoitettu kauppasopimus ja sen lisäpöytäkirja (SopS 5/1932) ja 21 päivänä heinäkuuta 1937 tehty lisäsopimus (SopS 24/1937), Suomen ja Norjan välillä 22 päivänä helmikuuta 1974 tehty sopimus maatalous- ja kalataloustuotteiden kaupasta (SopS 43—44/1974), Suomen ja Turkin välillä 12 päivänä elokuuta 1929 tehty kauppa- ja merenkulkusopimus (SopS 31/1929), Suomen ja Turkin välillä 13 päivänä toukokuuta 1960 tehty maksusopimus (SopS 24/1960), Suomen Tasavallan ja Turkin Tasavallan välil-

lä 22 päivänä elokuuta 1966 tehty kauppasopimus (SopS 63—64/1967), Suomen ja Ruotsin 27 päivänä marraskuuta 1992 tehty maataloustuotekauppaa koskeva sopimus (SopS 40—41/1993), Suomen ja Tanskan välillä 5 päivänä joulukuuta 1984 tehty sopimus Suomen ja Grönlannin välisestä vapaakaupasta (SopS 41—42/1985) ja 19 päivänä marraskuuta 1992 tehty sopimus toisaalta Suomen hallituksen ja toisaalta Tanskan hallituksen ja Färssaarten maakuntahallituksen välillä vapaakaupasta Suomen ja Färssaarten välillä sekä siihen liittyvä maataloustuotteiden kauppaa koskeva kirjeenvaihto (SopS 49—50/1993).

Eduskunnan hyväksyttäväksi annetaan samalla seuraavat lakiehdotukset:

*Lakiehdotukset***1.****Laki****eräiden Suomen ja Islannin välisen kauppaa - ja merenkulkusopimuksen säännöksiä hyväksymisestä annetun lain kumoamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Tällä lailla kumotaan eräiden Suomen ja Islannin välisen kauppaa- ja merenkulkusopimuksen säännöksiä hyväksymisestä 27 päivänä kesäkuuta 1924 annettu laki (172/1924).

2 §

Tämän lain voimaantulosta säädetään tasavallan presidentin asetuksella.

2.

Laki

eräiden Israelin kanssa tehdyn kauppasopimuksen säännösten hyväksymisestä annetun lain kumoamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Tällä lailla kumotaan eräiden Israelin kanssa tehdyn kauppasopimuksen säännösten hyväksymisestä 27 päivänä kesäkuuta 1950 annettu laki (304/1950).

2 §

Tämän lain voimaantulosta säädetään tasavallan presidentin asetuksella.

3.**Laki****eräiden Suomen-Norjan kauppasopimuksen säännösten hyväksymisestä annetun lain kumoamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Tällä lailla kumotaan eräiden Suomen-Norjan kauppasopimuksen säännösten hyväksymisestä 20 päivänä toukokuuta 1932 annettu laki (186/1932).

2 §

Tämän lain voimaantulosta säädetään tasavallan presidentin asetuksella.

4.

Laki

eräiden Suomen-Norjan kauppasopimukseen tehdyn lisäsopimuksen säännösten hyväksymisestä annetun lain kumoamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Tällä lailla kumotaan eräiden Suomen-Norjan kauppasopimukseen tehdyn lisäsopimuksen säännösten hyväksymisestä 14 päivänä kesäkuuta 1938 annettu laki (235/1938).

2 §

Tämän lain voimaantulosta säädetään tasavallan presidentin asetuksella.

5.

Laki**Norjan kanssa maatalous- ja kalataloustuotteiden kaupasta tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä annetun lain kumoamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Tällä lailla kumotaan Norjan kanssa maatalous- ja kalataloustuotteiden kaupasta tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä 3 päivänä heinäkuuta 1974 annettu laki (678/1974).

2 §

Tämän lain voimaantulosta säädetään tasavallan presidentin asetuksella.

6.

Laki

Suomen Tasavallan ja Turkin Tasavallan välillä tehdyn kauppasopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä annetun lain kumoamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Tällä lailla kumotaan Suomen Tasavallan ja Turkin Tasavallan välillä tehdyn kauppasopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä 26 päivänä toukokuuta 1967 annettu laki (531/1967).

2 §

Tämän lain voimaantulosta säädetään tasavallan presidentin asetuksella.

7.

Laki**Suomen ja Ruotsin välillä tehdyn maataloustuotekauppaa koskevan sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä annetun lain kumoamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Tällä lailla kumotaan Suomen ja Ruotsin välillä tehdyn maataloustuotekauppaa koskevan sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä 28 päivänä toukokuuta 1993 annettu laki (505/1993).

2 §

Tämän lain voimaantulosta säädetään tasavallan presidentin asetuksella.

8.

Laki

Tanskan kanssa Suomen ja Grönlannin välisestä vapaakaupasta tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä annetun lain kumoamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Tällä lailla kumotaan Tanskan kanssa Suomen ja Grönlannin välisestä vapaakaupasta tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä 16 päivänä toukokuuta 1985 annettu laki (587/1985).

2 §

Tämän lain voimaantulosta säädetään tasavallan presidentin asetuksella.

9.**Laki****Tanskan hallituksen ja Färssaarten maakuntahallituksen kanssa vapaakaupasta Suomen ja Färssaarten välillä tehdyn sopimuksen sekä siihen liittyvän maataloustuotekauppaa koskevan kirjeenvaihdon eräiden määräysten hyväksymisestä annetun lain kumoamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 § Tällä lailla kumotaan Tanskan hallituksen ja Färssaarten maakuntahallituksen kanssa vapaakaupasta Suomen ja Färssaarten välillä tehdyn sopimuksen sekä siihen liittyvän maataloustuotekauppaa koskevan kirjeenvaihdon	eräiden määräysten hyväksymisestä 18 päivänä kesäkuuta 1993 annettu laki (670/1993). 2 § Tämän lain voimaantulosta säädetään tasavallan presidentin asetuksella.
--	--

Helsingissä 13 päivänä kesäkuuta 2003

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Ulkoasiainministeri *Erkki Tuomioja*